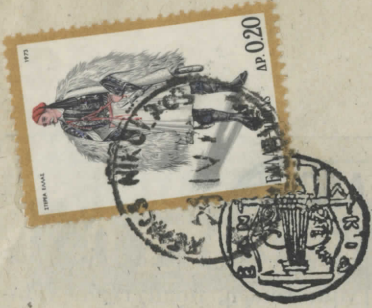

Key
Κόστας Σόφαιος,
Πρωτότυπος

Ο ΣΙΘΩΝ

Περιοδική έκδοση τής Έκπολιτιστικής Έταιρείας Νέων Νικήτης Χαλκιδικής «Ο ΣΙΘΩΝ»

2ος ΧΡΟΝΟΣ 1976

ΤΕΥΧΟΣ 10ο

◇ ΜΥΘΟΣ ΤΗΣ ΑΠΟΛΙΤΙΚΟΠΟΙΗΣΗΣ

“Όσοι υποστηρίζουν πως ο Σίθωνας δεν έχει καμιά σχέση με τη ζωή, άρα και με την πολιτική, είναι το λιγώτερο άφελείς. Γιατί δεν υπάρχει απολιτική οργάνωση ή σωματείο τη στιγμή που οι θέσεις των ατόμων του ή τα συμφέροντα τής Έταιρείας έχουν τις πολιτικές τους επιπτώσεις, θετικές ή αρνητικές. Ο πιο ύποπτος μύθος είναι ο μύθος τής απολιτικοποίησης που μάς τρέφει δήθεν με τα «υπερχρονικά ιδανικά». Ούτε εμείς σαν άτομα, ούτε οι σκοποί και η δράση τής Έταιρείας, υπήρξαν ή μπορούν ποτέ να γίνουν απολιτικοί παράγοντες πολιτιστικής εξέλιξης και διαμόρφωσης μιάς προοδευτικής κοινωνίας. Κι' αυτό το γνωρίζουν οί κάθε μορφής τύρρανοι και ευνούχοι τής ανθρώπινης θέλησης για το στέργισμα τής αληθινής δημοκρατίας στον τόπο μας. Έτσι ή προπαγάνδα που μπήκε μπροστά εδώ και χρόνια με την καλολα-

δωμένη μηχανή τής αντίδρασης, μπήκε, γιατί οί σκοτεινές δυνάμεις σκοπεύουν στην καρδιά τής Ελλάδας και τής Δημοκρατίας. Για να κρατήσουν κάστρο δικό τους κάθε Σίθωνα. Έτσι να μην οικοδομηθῆ ποτέ στην ψυχή και το πνεύμα στην καρδιά και στο νοῦ του Έλληνα πολίτη, του άπλου αγρότη ή επαλξη τής Αληθινῆς Δημοκρατίας. Γιατί αν χτιστῆ και ριζώση, ποτέ καμιά φοβία, καμιά συνωμοσία και καμιά χούντα δε θα μπορέση να άλώση και να άλλοτριώση τὰ μύχια του δημοκρατικού Έλληνα, όπως δεν τὸ κατόρθωσαν ποτέ οί συμφορές όλων τῶν αιώνων.

ΕΠΙΚΑΙΡΑ ΘΕΜΑΤΑ

ΕΛΛΗΝΟΤΟΥΡΚΙΚΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ

«Εσεῖς δέ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι πολεμάτε τὸν Ἑχθρὸν ὅπως πυγμαχοῦν οἱ βάρβαροι. Μόλις ὁ βάρβαρος δεχτῆ ἓνα χτύπημα φέρνει πάντοτε τὰ χέρια ἐκεῖ που ἐκτυπήθη και ἂν ἄλλοῦ τὸν χτυπήσης ἐκεῖ πάλιν φέρει τὰ χέρια. Νὰ ἀποκρούση ὁμως σηκώνων τὸ χέρι ἢ νὰ κυττάξη τὸν ἀντίπαλον κατὰ πρόσωπον οὔτε ξέρει οὔτε θέλει.

Και πιθανὸν αὐτὰ συνεχωροῦντο μέχρι σήμερα ἤδη ὁμως ἐφθάσαμεν εἰς τὴν κρίσιμον στιγμήν ὥστε δὲν συγχωροῦνται πλέον» ΔΗΜΟΣΘΕΝΗΣ:
Κατὰ Φιλίππου Α'.

Αἱ τελευταῖαι ἐξελίξεις τῶν Ἑλληνοτουρκικῶν σχέσεων πείθουν περὶ τῶν προθέσεων τῶν γειτόνων μας και τῶν πατρῶων τους:

Οἱ «σύμμαχοί» μας ἀδυνατοῦντες νὰ συγκρατήσουν τὴν ἀδηφάγον βουλιμίαν των και ἐνθαρρυνόμενοι ἐκ τῶν υπερατλαντικῶν θαυμαστῶν τους και ἐκ τῆς ἰδικῆς μας ἐνδοτικότητος, ἀποβλέπουν νὰ ἐπεκταθοῦν εἰς βάρος τοῦ ἑλληνικοῦ χώρου.

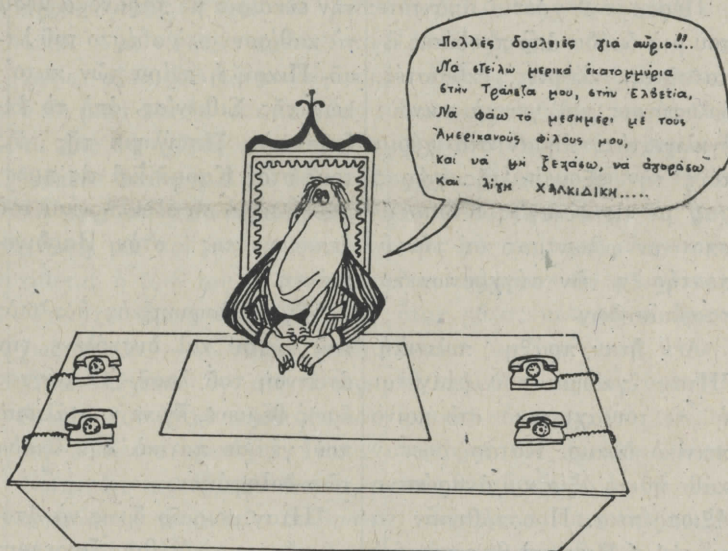
Τὸ κακὸ ἄρχισε ἀπὸ τὰ γεγονότα τῆς Κωνσταντινουπόλεως τοῦ 1955, ἀκολούθησαν τοῦ 1964, ἡ ἀποχώρησις τῆς Ἑλ-

ληνικῆς μεραρχίας μετὰ τὴν συμφωνίαν τοῦ Ἐβρου, ὁ Ἀττίλας I, ὁ Ἀττίλας II. . . .

Ἔρχεται αὐριον ἡ σειρά τῆς ὑφαλοκρηπίδος τοῦ Αἰγαίου και μεθαύριον αἱ νῆσοι και ἡ Θράκη. Δηλαδή ἀναστροφή τῆς ἱστορίας εἰς τὰ πρὸ τοῦ 1912.

Και ὅλα αὐτὰ ἐπιδιώκεται νὰ ἐπιτευχθοῦν διὰ τῆς γνωστῆς εἰς τοὺς Τούρκους τακτικῆς τῶν ἐκβιασμῶν και τῶν ἀπειλῶν, ἡ ὁποία εἶναι ἡ πλέον ἄκοπος διὰ τὸν ἐνεργοῦντα και ἡ πλέον ἐπαίσχυντος διὰ τὸν ὑποχωροῦντα.

(Συνέχεια στὴ σελ. 7)

ΚΑΡΡΑΣ ΚΑΙ Η «ΑΠΟΓΕΥΜΑΤΙΝΗ»

Ξεπερνᾶ κάθε φαντασία ἡ προκλητικότητα δημοσιεύματος τῆς ἐφημερίδας «Απογευματινῆ» τῆς 23.3.76, σχετικὰ μετὰ τὰ ἔργα τοῦ Καρρά.

Γνωρίζαμε ἀνέκαθεν τὸ πειστεύω τῶν «μεγάλων» και ξέραμε πὼς κάθε παροξυσμὸς μεγαλωσύνης, εὐγένειας και γενναιοδωρίας, ἦταν Δούρειος Ἴππος πὸν ἔκρυβε στὰ σωθικά του τὴν καλλιέργεια τοῦ σκοταδισμού, τὴν καταπάτηση κάθε ἠθικῆς ἀξίας, τὴν ἀχόρταγη τάση νὰ ἀρπάξουν κάθε τι πὸν ἀνήκει στὸν λαὸ, καταπατώντας κάθε ἠθικὸ και νομικὸ φραγμὸ.

Δὲν περιμέναμε ὁμως και νὰ

μας προκαλοῦν τόσο κυνικά. Ἄγανακτήσαμε, ἀλλὰ και χαρήκαμε συγχρόνως, πὸν βγάλανε τὸ προσωπεῖο γιὰ νὰ δείξουν τὸν πραγματικὸ τους ἑαυτὸ. Ἐνας «ἰσχυρὸς» πὸν θέλει νὰ ἀρπάξη τὴν περιουσία τοῦ λαοῦ, πὸν θέλει τὸ λαὸ δουλο, ἐργάτη ἀλλὰ και κλόουν συγχρόνως, γιὰ νὰ διασκεδάξη . . . τοὺς ἀστοὺς, νὰ τοὺς ξεκουράξη προσφέροντας ἀφθαστη ἀγαλλίαση. Προσέξτε τὸ δημοσίευμα:

«. . . ἡ μικρὴ αὐτὴ πολιτεία προσφέρει τὴν πιὸ φανταστικὴ ποιικιλία ψυχαγωγίας. Οἱ κουρασμένοι ἀστοὶ . . . ζητοῦν μιὰ ἀφορμὴ (Συνέχεια στὴ σελ. 2)

21 ΑΠΡΙΛΙΟΥ

ΑΠΟΦΡΑΔΑ ΜΕΡΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Δεν πρέπει να αφήσουμε να περάσει απαρατήρητη η μαύρη αυτή επέτειος για τον τόπο μας. Έχουμε χρέος, αν σεβόμαστε τον εαυτό μας και την κοινωνία να σταματήσουμε για λίγο, να διδαχτούμε απ' την εφτάχρονη κατάντια μας, πούγίναμε περιγέλος όλου του κόσμου, να αντίληψουμε συμπεράσματα που θα γεμίσουν πνευμόνια μας με αποστοροφή γι' αυτή τη μέρα, αποστοροφή που θα γίνει απόφαση, και δύναμη να πολεμήσουμε με κάθε μέσο, να αποτρέψουμε στο μέλλον ανάλογη κατάσταση αλλά και να σταματήσουμε και κάθε ενέργεια που υποθάλλει και γεννάει τέτοιες καταστάσεις.

Πέρασαν 9 χρόνια από τότε που μια ομάδα από προδότες άπατεώνες, κλέφτες, εκβιαστές, δολοφόνους και γενικά κοινούς εγκληματίες, πήραν στα χέρια τους την εξουσία της χώρας μας, με τις εύλογες βέβαια άσπονδων φίλων μας και την υποστήριξη των σύγχρονων κοτσαμπάσηδων.

Δεν ήταν πράξη πολιτική. Ήταν έγκλημα που υπάγεται ήθικα τουλάχιστον στο κοινό ποινικό δίκαιο. Καταργάωσαν κάθε ήθικη αξία και ανθρώπινη αξιοπρέπεια. Προσπάθησαν να γίνουν οι ίδιοι και θρησκευτική και πνευματική και δικαστική Έξουσία.

Ακούσαμε το πρωτόκουστο από τον τότε μητροπολίτη Θεσσαλονίκης ότι... 2 Δέσποινες έχουμε, την Παναγία και τη Δέσποινα Παπαδοπούλου! Φθά

σαμε στο σημείο, πρυτάνεις να συνεργάζονται με γυψαδόρους και να θέλουν να βάλουν γύψο στο αγωνιστικό φρόνημα των φοιτητών που λάμπρυναν την σύγχρονη ελληνική ιστορία με τους αγώνες τους και τις θυσίες τους, που έχουν κορωνίδα το έπος του Πολυτεχνείου. Φθάσαμε στο σημείο απ' τη μια να γεμίζουν οι φυλακές και τα ξερονήσια από ανθρώπους που πάσχιζαν για μια καλλίτερη Ελλάδα και απ' την άλλη να κολύπτονται δολοφόνοι και ν' αποδίδονται λευκοί στην κοινωνία. Και πλαισιώθηκαν βέβαια οι εγκληματίες αυτοί από πολλούς επιτήδειους που βρήκαν την ευκαιρία με παράνομα μέσα να καθίσουν στο σβέροκο του λαού. Πικρή η πείρα των κατοίκων της Σιθωνίας, από το εκβιαστικό ξεπουλήμα της γης τους στον Καρρά και τις προσπάθειες για το δολοκλήρωμα του ξεπουλήματος στον Βαρδινογιάννη.

Έγινε ασφυκτικός ο κλοιός του γύψου και δυσκόλευε την αναπνοή του λαού. Ο ρόγχος όμως θέριενε, έγινε κροτάλισμα που γέμισε πανικό την ομάδα των δολοφόνων.

Ήταν μοιραίο όμως να αποτελειώσουν το όλεθρο έργο τους για το οποίο άλλως τε και τοποθετήθηκαν στην εξουσία. Να κλείσουν την εφτάχρονη τυρρανία τους με το αποκορύφωμα της εγκληματικότητάς τους, την προδοσία της Κύπρου.

Και πρόδοσαν την Κύπρο...

ΚΑΡΡΑΣ ΚΑΙ Η «ΑΠΟΓΕΥΜΑΤΙΝΗ»

(Συνέχεια από τη σελ. 1) για να μάθουν τα όσα ξένα κι όμορφα συμβαίνουν λίγο πιο έξω απ' το δραματικό άλσθερίσι της πόλεως. Να δούν τις αγρότισσες και τις εργάτριες των τεσσάρων γειτονικών χωριών, που ζούν απ' το «Πόρτο Καρράς», να μαζεύουν τις καλαμιώτικες έλιες και τα λεμόνια που εϋδοκιμούν σε πείσμα κάθε γεωποικής πεποιθήσεως. Σίγουρα λόγω νερού Καματερού!

Η προκλητικότητα δεν έχει προηγούμενο. Έβαλε ο Καρράς όλα τα λεφτά απ' τη τσέπη του, τα 80% λέει το δημοσίευμα, για να βρίσκουν δουλειά οι φτωχοί «αθαγενείς» της περιοχής... που κινδυνεύουν να πεθάνουν απ' τη πείνα! Καλά που ήρθε ο ψυχόπονος Καρράς και θα επιζήσουμε!

Σταματά στ' αλήθεια ο λογισμός του καθένα μπροστά στη τόσο κυνική πρόκληση του δημοσιεύματος.

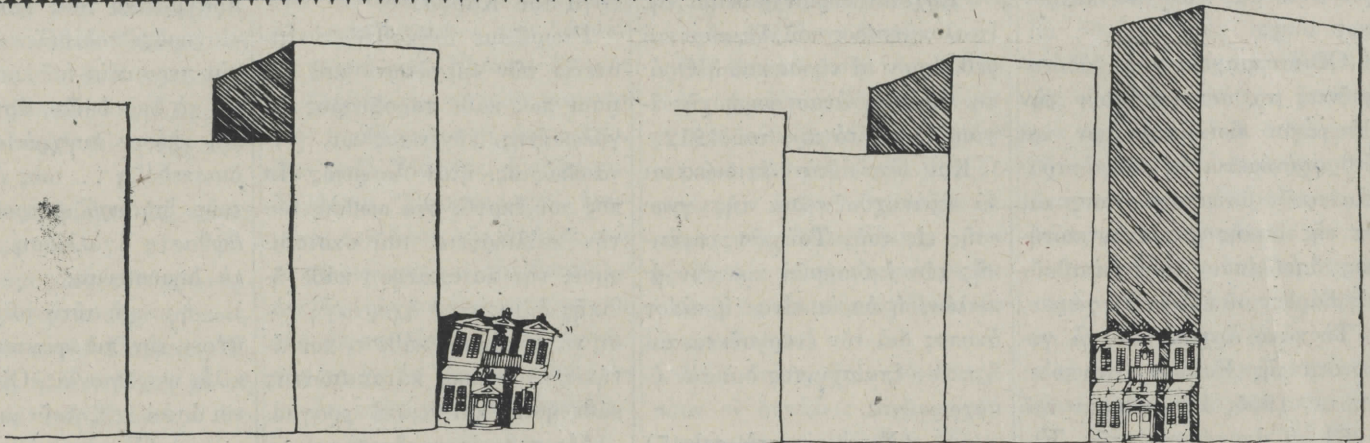
Θαυμάσιες οι άκτες, έκαναν τον ήλιο να καθυστερήσει τη δύση του καθώς τις αγνάντευε αποθαυμάζοντας τη μαγεία τους λέει το δημοσίευμα. Πλούσια τα βοσκοτόπια της μικρής πολιτείας, γόνιμα τα έδάφη της. Μόνο που δεν μας πληροφορεί για το πώς αυτές οι μαγικές άκτες, τα

και έπεσαν... και μας κληροδότησαν μύρια κακά, όμως κι ένα καλό. Μας γέμισαν με απόφαση και δύναμη να πολεμήσουμε υ' όλη μας τη ψυχή για την αξιοπρέπεια μας, τη τιμή μας, χτυπώντας στη ρίζα του κάθε ενέργεια των νοσταλγών της εγκληματικής 21 Απριλίου και των υποστηρικτών της σύγχρονων κοτσαμπάσηδων.

Θ. Ε.

πλούσια βοσκοτόπια και τα γόνιμα έδάφη, άροπάχησαν εκβιαστικά απ' τα χέρια του λαού στην επαισχυντη εφταετία και δόθηκαν στον Καρρά. Δεν μας λέει το δημοσίευμα για τις καταγγελίες του Συλλόγου Πολιτικών Μηχανικών Ελλάδος, για αυθαιρεσίες, δεν αναφέρει τίποτα για το παράνομο φράξιμο του αϊγιαλού και του δρόμου. Δεν γνωρίζει ίσως ο γράφας ότι έπρεπε να λειτουργήσουν οι μονάδες το 75 και από την παντελή έλλειψη προγραμματισμού και έρασιτεχνική αντιμετώπιση της υποθέσεως από τους υπεύθυνους, δεν ξέρει κανείς πότε θα λειτουργήσουν. Δεν αναφέρει τίποτε για τις οικοδομικές άτασθαλίες που έφεραν σε σημείο τή μελετήτρια εταιρεία να... παραιτηθί από την επίβλεψη. Επιμένει όμως να αναφέρει για την ιστορία που θα γράψει το κρατίδιο με... ξεχωριστό πρόεδρο Δημοκρατίας (Δεν ψάξαμε στα παροράματα για την τελευταία λέξη).

Σίγουρα λοιπόν έκανε λάθος ο γράφας. Δεν ξέρουμε, ως το πούμε έτσι, αν τα έκανε από άγνοια ή από πρόθεση. Τον καλούμε να ξαναεπισκεφθί το «Πόρτο Καρράς», να επισκεφθί και τα γύρω χωριά, να ζήση τη ζωή τους και τότε να ξαναγράψει με ποιόν τρόπο μπορεί να γίνη η πραγματική αξιοποίηση της περιοχής, όχι βέβαια από τον Καρρά, αλλά απ' τους ίδιους τους κατοίκους της περιοχής, εκτός και αν διαφωνή και θέλη να φέρη μαζί του και τον Βαρδινογιάννη για δεύτερο κρατίδιο με άλλον πρόεδρο της Δημοκρατίας, άπότε καλά θα κάνη να μην ξαναέλθη. Θ. Ε.

Ο ΣΙΘΩΝ στον Κόσμο τῶν Γραμμάτων καὶ τῶν Τεχνῶν

ΟΔΟΙΠΟΡΙΚΟ ΣΤΟ ΟΡΟΣ

Τοῦ Μ. ΠΟΥΛΙΟΥ

Ἀφοῦ βρήκαμε ἕνα ὑποφερότο μολύβι, τὸ ἀκολουθήσαμε καὶ σὲ μισή ὥρα περίπου, βρεθήκαμε στὴ Δάφνη, πού εἶναι τὸ ἐπίκειο τῆς πρωτεύουσας τοῦ Ἁγίου Ὁρους, τῶν Καρυῶν.

Ἡ Δάφνη βρίσκεται στὴ μέση περίπου τῆς δυτικῆς πλευρᾶς τῆς χερσονήσου καὶ εἶναι ἡ πύλη ἀπ' τὴν ὁποία μπαίνει κανεὶς στὸ Ἁγιον Ὄρος. Στὸ μικρὸ τῆς λιμάνι πάντα ὑπάρχει κάποια κίνηση, ἰδίως τὸ καλοκαίρι πού οἱ προσκυνητὲς εἶναι περισσότεροι, καθὼς τὰ πλοίαρᾶ τῆς συγκοινωνίας καὶ διάφορα ἄλλα περνοῦν ἀπὸ κεῖ. Ἰδιαίτερο χρώμα δίνουν σ' αὐτὴ τὰ ἀρκετὰ καταστήματα μὲ εἶδη ἀγιορειτικῆς τέχνης κ' οἱ καλόγεροι πού νοχελικὰ καθισμένοι ἔξω ἀπ' αὐτὰ προσπαθοῦν νὰ πωλήσουν στοὺς ἐπισκέπτες τὸν καρπὸ τοῦ μόχθου τους. Ἐνα πράσινο λεωφορεῖο δυὸ - τρεῖς φορές τὴ μέρα μεταφέρει λαϊκοὺς καὶ καλόγερους ἀπ' τὴ Δάφνη στὶς Καρυὲς πού στὴν κυριολεξία δεινοπαθοῦν μέχρι νὰ φτάσουν λίγα χιλιόμετρα πρὸ κεῖ. Ὁ δρόμος σὲ κακὴ κατάσταση, τὸ λεωφορεῖο πρὸ ἄθλιο καὶ μόνο ἡ φύση ὀλόγυρα, καταπράσινη, ὀλόδροση, ξεκουράζει κ' εὐχαριστεῖ. Στὸ καθιερωμένο μέρος τὸ λεωφορεῖο περὶμενε ὑπομονετικά, μὲ τὸν ὀδηγὸ τὸν σκαμμένο ἀπὸ κάτω - σίγουρα κατὶ θὰ διόρθωθε μέχρι ναρχότανε ἡ ὥρα νὰ δρομολογηθῆ. Ρωτήσαμε σὲ πόση ὥρα θάφτανε καὶ μᾶς ἀπάντησε σὲ δυὸ ὥρες τὸ λιγώτερο.

Μὴ ἔχοντας κουράγιο νὰ περιμένουμε τόσο πολὺ ἀφήσαμε τὴ Δάφνη καὶ κατευθυνθήκαμε γιὰ τὴ μονὴ Ἐρημοποτάμου, βαδίζοντας ἀπ' ὅπου θὰ περνοῦσε τὸ λεωφορεῖο πηγαίνοντας γιὰ τὶς Καρυὲς. Πλησίαζε μεσημέρι κ' ὁ ἥλιος ἔκανε ἔντονη τὴν παρουσία του παντοῦ γύρω μας. Βαδίζαμε γρήγορα, μὰ ὁ γυμνὸς δρόμος δὲν πρόσφερε καμμιά ἀνακούφιση, γιὰτὶ ἔλειπαν τὰ δέντρα καὶ ὁ ἀέρας πού θὰ μπορούσε νὰ μᾶς δροσίσει λίγο, καθὼς μὲ τὸ τέλειωμα τοῦ ἴσιου δρόμου ὄρχιζε ὁ ἀνήφορος. Εὐτυχῶς πού τὸ μοναστήρι ἦταν κοντὰ, κ' ἔτσι ἡ μεσημεριάτικη αὐτὴ δοκιμασία δὲν θὰ κρατοῦσε γιὰ πολὺ.

Φτάνοντας στὴν πύλη τῆς μονῆς περάσαμε στὸ ἐσωτερικὸ τῆς, μὰ ἄνθρωπος δὲν φαινόταν πουθενά. Καθήσαμε σὲ μιὰ ἄσχημη γιὰ νὰ ἀνασάνουμε, ἀφοῦ οἴξαμε προηγουμένως στὰ πρόσωπά μας ἄφθονο νερὸ ἀπὸ μιὰ βρύση πού ὑπῆρχε δίπλα ἐκεῖ. Ὅσοι καθὼς ἀνεβαίναμε γιὰ τὸ «ἀρχονταρῖκι» τὸ τρίξιμο τῆς σκάλας μᾶς ἔφερε ἐπὶ τέλους σὲ ἐπαφὴ μὲ τὸν πρῶτο μοναχό. Ὁ ἀρχοντάρης, ἕνας ἡλιμι-

σμένος καλόγερος, μᾶς δέχτηκε μὲ εὐγένεια, ὑλοποιώντας τὴν σύντομα μὲ τὰ ἀπαραίτητα κεράσματα, ἀπαράλλαχτα τὰ ἴδια σ' ὅλες τὶς σκῆτες καὶ τὶς μονῆς.

Ἡ μονὴ Ἐρημοποτάμου, εἶναι ἀπ' τὶς ἀρχαιότερες μονῆς τοῦ Ἁγίου Ὁρους. Σύμφωνα μὲ ἔγγραφε μαρτυρίες κτίστηκε στὰ τέλη τοῦ ἔνατου αἰῶνα ἀπὸ τὸν Παῦλο τὸν Ἐρημοποταμίνο, ἀφοῦ εἶχε προηγηθῆ ἡ ἴδρωση τῆς Μεγίστης Λαύρας τὸ 963, πού εἶναι ἡ παλαιότερη μονή. Τὸ 1280 καταστράφηκε, τὴ ξανάκτισε ὁμοῦ ὁ Ἀνδρόνικος Β' ὁ Παλαιολόγος σχεδὸν ἀπ' τὴν ἀρχή. Κατὰ καιροὺς διάφορες πυρκαγιὲς ἔκαναν ζημιὲς στὴ μονή ἄλλοτε μεγαλύτερες, καὶ ἄλλοτε μικρότερες, φαινόμενο συννηθισμένο στὰ τελευταῖα χρόνια στὶς ἀγιορειτικὲς μονῆς πού δίνει ἀφορμὴ νὰ δημιουργοῦνται ὑπόνοιες γιὰ τὸ τυχαῖο ἢ ὄχι αὐτῶν τῶν πυρκαγιῶν. Πολλοὶ θησανροὶ ἐξαφανίζονται παντόχρονα μὲ τὶς πυρκαγιὲς σημάδι ἀμέλειας ἢ ἐκμετάλλευσης ἀπ' τοὺς ἐπιτήδειους πού βρίσκουν γερὸ ἄλλοθι, στὶς στάχτες καὶ στὴ φωτιά. Στὴ μακροῖων ἱστορία τῆς ἡ μονῆ, πέρασε διαδοχικὰ ἀπὸ διάφορα στάδια ἀκμῆς καὶ παρακμῆς, γιὰ νὰ φτάσῃ στὴ σημερινὴ ἐποχὴ ἔχοντας στὴ δὴναμὴ τῆς λίγους μοναχοὺς - σημειοῦ τῶν καιρῶν.

Τὸ καθολικὸ τῆς μονῆς τιμᾶται στὸ ὄνομα τῶν 40 μαρτύρων καὶ ὅπως ὅλα τὰ καθολικὰ τῶν μοναστηριῶν τοῦ Ἁγίου Ὁρους, βεῖσκειται στὴ μέση τῆς μονῆς. Κτίστηκε τὸ 1761 καὶ οἱ τοιχογραφίες πού κοσμοῦν τόσο τὸν κυρίως ναὸ ὅσο καὶ τὸ νάρθηκα εἶναι ἔργα τοῦ 1783. Μπαίνοντας στὸ καθολικὸ νιώθει πὼς βρίσκεται σ' ἕνα διαφορετικὸ περιβάλλον, μὲ πληθὺς μορφῆς ὀλόγυρα, μὲ γεμάτους τοὺς τοίχους ἀπὸ ἀγίους καὶ διάφορες σκηνῆς πού δὲν ἀφήνουν ἀκάλυπτη οὔτε καὶ τὴν παραμικρὴ γωνιά. Πρόσωπα ἀδύναμα, καχεκτικὰ σώματα τοποθετημένα τὸ ἕνα δίπλα στὸ ἄλλο ἢ σὲ ζῶνες, τονίζουν ἀδῶνες τώρα ἀδιάκοπα, πὼς γιὰ τὴν προσέγγιση στὸ Θεὸ τὸν πρῶτο λόγο ἔχει τὸ πνεῦμα καὶ ὄχι ἡ ὕλη, ἡ ἀπάρνηση τῶν ὑλικῶν ἀπολαύσεων καὶ ἡ μείωση στὸ ἐλάχιστο τῶν ὑλικῶν ἀναγκῶν. Στὸ ἴδιο πλαίσιο καὶ οἱ καθιερωμένους μεγάλες εἰκόνες πού κυριαρχοῦν στὸ ἐξύλινο τέμπλο καὶ τὰ ἄπειρα εἰκονίδια πού βρίσκονται πάνω ἀπ' αὐτῆς. Στὸ ἅγιο βῆμα κάμποσα ἱερά λείψανα σὲ λειψανοθήκες πολυτίμες, γυρίζουν τὴν ἱστορία πίσω, ἐναργέστερα ἀπ' ὅτι στοὺς τοίχους οἱ ἄλλες μορφῆς. Καὶ τὸ λιγοστὸ φῶς πού μπαίνει

ἀπ' τὰ μικρὰ παράθρα, συμπληρώνει τὴν ὅλη εἰκόνα τοῦ καθολικοῦ, ἐνὸς τυπικὰ ἀγιορειτικοῦ καθολικοῦ, ὅπως θάχουμε τὴν εὐκαιρία νὰ δοῦμε καὶ σὲ ἄλλες μονῆς. Βγαίνοντας ἀπ' τὸ καθολικὸ ἐπισκεφτήκαμε καὶ διάφορους ἄλλους χώρους τῆς μονῆς, μὲ τὸν ξεναγὸ καλόγερο δίπλα μας πού ἀπαντοῖσε σ' ἕτι ρωτοῦσαμε κ' ἔκανε συχνὰ ἀναφορὰ στὴν παλαιότερη ἱστορία τοῦ μοναστηριοῦ καὶ σ' ὅτι ἦταν συνδεδεμένη μ' αὐτὴ.

Ὁ ἀρχοντάρης στὸ ἀρχονταρῖκι ἐν τῷ μεταξὺ κατὶ ετοίμαζε. Πρόθυμος νὰ μᾶς δείξῃ τὶς ἱκανότητες στὴν μαγειρικὴ γιὰ ἀργότερα ὅμως, γιὰτὶ τὸ καλὸ - ὅπως εἶπε - ἀργεῖ νὰ γίνῃ. Τὸν εὐχαριστήσαμε συμπληρώνοντας πὼς δὲν σκοπεύαμε νὰ μείνουμε περισσότερο γιὰτὶ δὲν εἶχαμε βγάλει ἀκόμη «διαμονητήρια» καὶ ἔπρεπε νὰ πάμε στὶς Καρυὲς γιὰ νὰ τακτοποιηθῆ τὸ θέμα αὐτὸ.

(Συνεχίζεται)

ΤΑ ΔΡΕΠΑΝΙΑ ΟΛΗΣ ΤΗΣ... ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἡ Χαλκιδικὴ ἔχει ἕνα ἀπὸ τὰ καλύτερα ἐπαρχιακὰ ὀδικὰ δίκτυα καὶ τὰ ὁμορφώτερα ἴσως χωριὰ τῆς Ἑλλάδος.

Ἀπὸ τὰ χωριὰ αὐτὰ ἄλλα εἶναι παμπάλαια καὶ ἄλλα - τὰ προσφυγικὰ - ἀπὸ τὸ ἔτος 1923. Γιὰ νὰ πάει κανεὶς στὰ χωριὰ αὐτὰ ἀπὸ τὰ κυκλώματα ἢ νὰ μπεῖ κανεὶς στὰ κυκλώματα ἀπὸ τὰ χωριὰ συναντᾶ μιὰ ἰσόπεδο διάβαση. Αὐτὸ θέλει νὰ πῆ πὼς καὶ στὴν πρώτη περίπτωση μὰ καὶ στὴν δεύτερη, τίθεται ἡ ζωὴ του ἐν κινδύνῳ. Ὑπάρχει ὅμως καὶ ἄλλο ἕνα χωριουδάκι - οἰκισμὸς καθηγητῶν λέγεται - στὴ Βουρβουροῦ πού ἔγινε τελευταῖα καὶ πού ὁ ἄλλοτε τρανὸς κ. Παπαδημητρίου προέβλεψε καὶ κατεσκεύασε ἀνισόπεδο διάβαση τότε πού ὁ οἰκισμὸς αὐτὸς ἦταν στὰ χαρτιά μόνον οἰκισμὸς.

Ἐρωτᾶται: Γιὰτὶ νὰ ὑπάρχουν τέτοιες διακρίσεις; Δὲν θὰ ἔπρεπε νὰ γίνῃ ἀνισόπεδος διάβασις ἂν ὄχι σὲ ὅλα τὰ χωριὰ, τουλάχιστον ἔξω ἀπὸ τὰ Ν. Μουδανιά, ἐκεῖ πού κάθε τόσο θρηνοῦμε θύματα;

Ἴσως νὰ εἰπωθῆ πὼς δὲν ἔ-

φθαναν τὰ χρήματα. Μὰ οἱ κ. κ. Καθηγητᾶι - καθηγητῆς ἦταν καὶ ὁ τρανὸς - μᾶς δίδαξαν πὼς ὅταν τὸ νερὸ δὲν φθάνει νὰ πῆ ὅλος ὁ στρατὸς δὲν πίνει οὔτε καὶ ὁ στρατηγός, ὅπως ἄλλωστε ἔπραξε καὶ ὁ Μ. Ἀλέξανδρος.

Πολλὲς φορές τὸ Κράτος ὅταν κυρίως βρίσκεται σὲ περίοδο λιτότητας, ἀνοίγει παλιὰ δευτέρια. Βλέπομε λοιπὸν ἐν ἔτει 1972 νὰ ζητᾶ ἀπὸ τοὺς γεωργοὺς τὸ ἀντίτιμον ὀλίγων ὀκάδων καλαμποκιοῦ πού ἄλλοτε - ὅταν μονὰς μετρήσεως ἦταν ἡ ὀκά - τοὺς τὸ ἔδωσε ἢ νὰ ζητᾶ τὸ ἀντίτιμον ἐνὸς δρεπανιοῦ ἢ μιᾶς σβάρνας πού κατὰ τὴν περίοδον τοῦ σχεδίου Μάρσαλ τοὺς τὰ χάριζε.

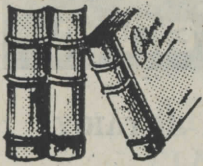
Σήμερα πού περνοῦμε περίοδο λιτότητας, φρονῶ πὼς τὸ Κράτος θὰ ἔπρεπε νὰ κοστολογῆσῃ καὶ νὰ εἰσπράξῃ τὸ ἀντίτιμον τῆς ἀνισοπέδου αὐτῆς διαβάσεως τὸ ὁποῖον ὅσο μικρὸ καὶ ἂν εἶναι καλύπτει ὅλα τὰ ἀντίτιμα τῶν δρεπανιῶν ὅλης τῆς Ἑλλάδος.

Ἀθανάσιος Χουχοῦτας
Πολιτικὸς Μηχανικὸς

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Χαρὰ καὶ δύναμη μᾶς δίνουν πάντα οἱ προσφορῆς τῶν φίλων τοῦ Σίθωνα, ὅπως τοῦ Μιχάλη Παζαροῦ, πού φανέρωσε τὴν ἀγάπη του στοὺς νέους μας, προσφέροντας στὴ βιβλιοθήκη τῆς Ἐταιρείας μας βιβλία μεγάλης ἀξίας.

Οἱ εὐχαριστίες ἀπάντησῃ δική μας καὶ τῶν νέων τῆς Νικητῆς, πού εὐχονται οἱ χειρονομίες αὐτῆς νὰ βοηθῶσιν κ' ἄλλους μιμητῆς.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΝ ΒΗΜΑ

ΤΟ ΓΛΩΣΣΙΚΟΝ ΠΡΟΒΛΗΜΑ

(Ἡ Ἑλληνικὴ γλῶσσα)

Τοῦ κ. Β. ΚΑΛΟΓΕΡΑ δ.φ. ἐπιτίμου Γεν. Ἐπιθεωρητοῦ Μέσης

5. Ἀναχρονιστικοὶ οἱ ὄροι καθαρεύουσα καὶ δημοτικὴ. Ἡ καθαρεύουσα, ἡ ὁποία ἦταν ἓνα τεχνητὸν κατασκευάσμα καὶ συννοθήλευμα ἀπὸ ἀρχαῖα καὶ νεωτερικὰ στοιχεῖα καὶ ὡς κύριον ἔργον καὶ χαρακτηριστικὸν τῆς εἶχε νὰ καθαρευῆ ἀπὸ ἀρχαῖα καὶ ἰδιωματικὰ γλωσσικὰ στοιχεῖα, ἀπὸ 40 καὶ πλέον ἐτῶν ἔπαισε νὰ ἐκτελῆ τὴν ἀχαρὶν αὐτὴν ἀποστολὴν τῆς καὶ εἶναι ἄξιον ἀπορίας, πῶς δὲν τὴν ἐθέσαμεν ἀκόμη καὶ ὡς ὀνομασία εἰς τὸ περιθώριον.

Ἄλλὰ αὐτομάτως μὲ τὸν ὄρον «καθαρεύουσα» καταργεῖται καὶ ὁ ὄρος «δημοτικὴ» (δημοτικὴ συντηρητικὴ, λαϊκὴ, τρίτη, νεοδημοτικὴ), ὁ ὁποῖος ἐχρησιμοποιήθηκε γιὰ νὰ δηλώσῃ τὸν ἀντίποδα τῆς καθαρευούσης. «Ἡ Νέα Ἑλληνικὴ ἐπιστημονικῶς δὲν μπορεῖ νὰ χαρακτηρισθῆ οὔτε ὡς καθαρεύουσα οὔτε ὡς δημοτικὴ» (Μπαμπινιώτη — Κοντοῦ, Συγχρονικὴ γραμματικὴ τῆς Κοινῆς Νέας Ἑλληνικῆς, 1967, 5). Εἶναι ἐνδεικτικὸν ὅτι ὁ Μ. Τριανταφυλλίδης τὴν γραμματικὴν του τὴν χαρακτηρίζει ὡς Νεοελληνικὴ Γραμματικὴ.

6. Κοινὴ καὶ Νεοελληνικὴ κοινὴ. Ὡς πρὸς τὸ πραγματικὸν περιεχόμενον τοῦ ὄρου Κοινὴ καὶ Κοινὴ Νεοελληνικὴ, ὁ ὁποῖος καὶ αὐτὸς παρεξηγήθηκε, πρέπει νὰ γνωρίζω με τὰ ἑξῆς:

Ὁ ὄρος κοινὴ (γλῶσσα) χρησιμοποιήθηκε γιὰ νὰ δηλώσῃ α) τὴν Κοινὴν ἡ ὁποία προήλθε μὲ τὴν ἐξάπλωσιν τῆς ἀττικῆς διαλέκτου καὶ τὴν ὑποχώρησιν τῆς δωρικῆς καὶ ἰωνικῆς, β) τὴν Κοινὴν τῶν Εὐαγγελίων, ἡ ὁποία προήλθεν ἀπὸ τὴν ἐξάπλωσιν τῆς ἀττικῆς διαλέκτου μὲ τὶς κατακτήσεις τοῦ Μ. Ἀλεξάνδρου καὶ γ) τὴν Νεοελληνικὴν Κοινὴν, ἡ ὁποία προήλθεν ἀπὸ τὴν ἐπιρράτησιν τοῦ γλωσσικοῦ ἰδιώματος τῶν Ἀθηνῶν καὶ τῆς Πελοποννήσου, μὲ συνειδητὴ ἢ μὴ συνειδητὴ ἐπίδρασιν τῆς μὴ ἀττικίζουσης βυζαντινῆς (χρονολογικοὶ γλῶσσα ἁμῶνος) καὶ νεοελληνικῆς γραφομένης (Κοράης, Ρήγας Φεραῖος, «Λόγιος Ἐρμῆς» κ.ά.).

Ὁ ὄρος Κοινὴ γενικὰ ἔχει τὰ ἑξῆς χαρακτηριστικά, τὰ ὁποία παρενοήθησαν: α) Ὅτι ἡ ἴδια εἶναι κοινὴ ὁμιλουμένη καὶ κοινὴ γραφομένη. Εἰς τὸ σχῆμα (ὁμιλουμένη — κοινὴ — γραφομένη) θὰ μπορούσε νὰ ὑπαχθῆ κάθε ζωντανὴ γλῶσσα, πού εἶναι συγχρόνως ὁμι-

λουμένη καὶ γραφομένη. β) Ὅτι πρέπει νὰ ἀνταποκρίνεται εἰς τὸ κοινὸν γλωσσικὸν αἶσθημα. γ) Ὅτι εἶναι κοινὴ εἰς ὅλους καὶ ὄχι εἰς μαν ὀρισμένη μερίδα τοῦ λαοῦ, πού τὴν ὁμιλεῖ καὶ τὴν γράφει. δ) Ὅτι ἡ κοινὴ ὁμιλουμένη κυρίως στηρίζεται εἰς τὸν μέσον ἀκροατὴ καὶ ὡς γραφομένη ἐπηρεάζεται ἀπὸ τοὺς μορφωμένους καὶ τοὺς συγγραφεῖς. ε) Τὸν μέσον ἀκροατὴ καὶ τοὺς μορφωμένους καὶ συγγραφεῖς θὰ τοὺς συναντήσωμε εἰς τὰ ἀστικά κέντρα ἢ τὶς ἀνεπτυγμένους ἐμπορικῶς καὶ πολιτικτικῶς περιοχάς, τὰ ὁποία πάντοτε ἀπετέλεσαν τὸ λίκνον τοῦ πολιτισμοῦ καὶ τῶν νέων γλωσσῶν, στ) Ὅτι ἡ Κοινὴ ὡς ζωντανὴ γλῶσσα, διαρκῶς ἐξελλίσσεται εἰς τὸ φθωγολογικόν, τὸ τυπικόν, τὴν σημασιολογίαν, τὴν σύνταξιν.

7. Χαρακτῆρες τῆς Κοινῆς. Ἡ ἀττικίζουσα γλῶσσα, ἡ καθαρεύουσα καὶ ἡ δημοτικὴ ἔχουν αὐτοὺς τοὺς βασικοὺς χαρακτῆρας μᾶς Κοινῆς πανελληνίου γλώσσας, ζωντανῆς καὶ ἀβίαστα καὶ φυσιολογικῶς ἐξελλισσομένης;

Ἡ ἀττικίζουσα καὶ ἡ καθαρεύουσα βεβαίως ὄχι, ἀλλὰ οὔτε καὶ ἡ δημοτικὴ, ἡ ὁποία θεωρεῖται Κοινὴ Νεοελληνικὴ, διότι: α) Ἐστήριξε τὸ τυπικόν τῆς ὄχι εἰς τὸν μέσον Ἑλληνα, ἀλλὰ εἰς τοὺς ἀνθρώπους τῶν ἀγορῶν, τῶν βουνῶν καὶ τῆς θαλάσσης καὶ ἐδανείσθηκε τὰ τρία τέταρτα τοῦ λεξιλογίου τῆς ἀπὸ τὴν καθαρεύουσα καὶ τὴν ἀρχαῖα, μεταβάλλουσα μόνον τὰς καταλήξεις καὶ β) γενικεύει ἀναλογικὰ φαινόμενα τοῦ τυπικοῦ, διὰ νὰ ἐπιτύχῃ ἀπλούστευσιν καὶ ὁμοιομορφίαν, ἀλλὰ τὸ δικαίωμα νὰ νομοθετῆ στὴν γλῶσσα τὸ ἔχει μόνον ἡ γλωσσικὴ χρῆσις καὶ ὄχι οἱ γλωσσολόγοι. γ) Δὲν ἔλαβε ὑπ' ὄψιν, ὅτι ἡ γλῶσσα δημιουργεῖται καὶ ἀναπτύσσεται, ὅπου ὑπάρχει κίνησις ἐμπορίου πολιτισμοῦ, πνευματικῆς ἀνάπτυξης, ψυχικῆς καλλιέργειας, πού δημιουργοῦν νέα πράγματα, νέες καταστάσεις, νέες ἔννοιες, νέα νοοτροπία, τὰ ὁποία πρέπει νὰ ἐνδυσθῶν μὲ τὸ κατὰλληλον γλωσσικὸν ἔνδυμα καὶ νὰ ἐκφραστοῦν καὶ μὲ ἀνάλογον συνθετικὸν τρόπο καὶ ἀφαίρεσιν. Μὲ δάνεια, τὰ ὁποία δὲν εἶναι ἰδικὰ μας καὶ δὲν εἶναι εἰκόλον νὰ ἀφομοιωθῶν δὲν δημιουργεῖται γλῶσσα οὔτε ζωντανὴ, οὔτε Κοινὴ.

(Συνεχίζεται)

ΠΕΡΙ ΚΑΘΗΚΟΝΤΩΝ

Ἡ λέξις «καθῆκον» παράγεται ἀπ' τὸ ρῆμα καθῆκω καὶ σημαίνει αὐτὸ πού πρέπει νὰ γίνῃ, αὐτὸ πού ὀφείλει νὰ γίνῃ. Στὴν ἠθικὴ σὰν τεχνικὸς ὄρος χρησιμοποιήθηκε γιὰ πρώτη φορὰ ἀπ' τοὺς Στωϊκοὺς. Ἔτσι γιὰ νὰ δώσουμε ἓνα ὄρισμὸν «καθῆκον εἶναι ἡ ἠθικὴ ἐντολὴ πού ἐπιτάσσει στὸν ἄνθρωπον τί πρέπει νὰ κἀνῃ καὶ σὲ ὀρισμένες περιπτώσεις τί δὲν πρέπει νὰ κἀνῃ». Ἡ ἠθικὴ ὑποχρέωσις πού ἐπιβάλλεται ἀπ' τὴ συνείδησις νὰ ἐκτελῆ ὁ ἄνθρωπος τὶς ἀπαιτήσεις τοῦ ἠθικοῦ νόμου. Ὄφείλει π.χ. ὁ καθέννας νὰ σέβεται τοὺς γονεῖς του. Αὐτὸ καὶ ἡ συνείδησις τὸ ὑπαγορεύει καὶ στὸν γραπτὸ ἠθικὸν νόμον ρητὰ ἀναφέρεται. Ἀπ' τὸν παραπάνω ὄρισμὸν γίνεται φανερὸ πῶς τὸ καθῆκον προσδιορίζεται ἀπὸ δύο παράγοντες. Ἀπ' τὴ συνείδησις πού στὴν προκειμένη περίπτωση εἶναι ὁ ὑποκειμενικὸς παράγοντας καὶ ἀπ' τὸν ἠθικὸν νόμον πού εἶναι ὁ ἀντικειμενικὸς. Ἐπειδὴ ὅμως καὶ ἡ συνείδησις καὶ ὁ ἠθικὸς νόμος εἶναι ἐκφράσεις τοῦ θελήματος τοῦ Θεοῦ, τὸ καθῆκον πού ἀπορρέει ἀπ' αὐτὰ σὰν πρώτη πηγὴ του ἔχει τὸ θεῖο θέλημα καὶ γι' αὐτὸ ἔχει κύρος ὑποχρεωτικὸ καὶ πανανθρώπινο. Ὅλοι οἱ ἄνθρωποι ὀφείλουσαν νὰ εἶναι συνεπεῖς στὰ καθήκοντά τους, ὄχι μόνον γιὰτὶ μὲ τὴν παράβασή τους διασαλεύεται ἡ κοινωνικὴ τάξις, ἀλλὰ κυρίως γιὰτὶ ὁ ἠθικὸς νόμος τὸ ἀπαιτεῖ.

Ἐπάρχουν ὅμως ἄτομα πού στὴν ἐκτέλεση τοῦ καθήκοντος, ὠθοῦνται ἀπὸ ἐλατήρια ξένα πρὸς τὴν ἀληθινὴν ἔννοιαν τῆς ἠθικότητος. Πολλοὶ κάνουν κάτι ἐπειδὴ περιμένουν κέρδος ἢ ὀφέλεια. Ἄλλοι ἐκτελοῦν τὸ καθῆκον τους ἀπὸ φόβον μήπως τιμωρηθῶν ἂν γίνωσαν παραβάτες του. Ὑπάρχει καὶ μιὰ μερίδα πού κάνει ἠθικὰς πράξεις γιὰ ἐπίδειξιν. Τὰ κίνητρα ὅμως αὐτὰ εἶναι ἀρρωστημένα καὶ δείχνουν ἄτομα μὲ χαμηλὸ ἠθικὸ αἰσθητήριον. Γι' αὐτὸ μοναδικὸ ἐλατήριον πρέπει νὰ εἶναι ἡ ἀγάπη πρὸς τὸ ἀγαθόν, ἡ ἀγα-

θὴ διάθεσις. Τυχαιὰ καὶ σωματικὴ ἢ ἀπὸ ὑπολογισμὸν ἐκτέλεσις τοῦ καθήκοντος ἔχει μικρότερη ἀξία κ' ἀπ' τὴν πράξις πού δὲν ἔγινε, γιὰ τὴν ὁποία ὅμως δὲν ἔλειψε ἡ ἀγαθὴ διάθεσις. Κι' ἡ μεγαλύτερη πράξις ὅταν δὲν ἔχη σὰν κίνητρο τὴν ἀγαθὴν διάθεσιν, δὲν ἔχει μεγάλη ἠθικὴ ἀξία, ἐνῶ μιὰ ἀσήμαντη ἐνέργεια ἀξίζει πολλά, σὰν ἔχη τὴν ἀγαθὴν διάθεσιν γιὰ κύριόν της γνώρισμα. Γι' αὐτὸ καὶ οἱ ἀπ' τὴν ψυχὴν δοσμένες μικρὲς προσφορὲς ἀξίζουν ἠθικὰ περισσότερο ἀπ' ὅτι οἱ μεγάλες στίς ὁποῖες ὑπεισέρχονται κ' ἄλλοι παράγοντες ξένοι πρὸς τὰ ἀγνὰ ἐλατήρια καὶ τὴν ἀγάπην πρὸς τὸ ἀγαθόν. Καὶ τότε σὰν ἐπακόλουθον ἔρχεται καὶ ἡ χαρὰ. Ἡ χαρὰ ἀπ' τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ καθήκοντος καὶ ἡ ἱκανοποίησις σὰν μεγάλη ἠθικὴ ἀμοιβή. Μιὰ ἀρχαία παροιμία λέει. «Ἐπεσα καὶ κοιμήθηκα κ' ὄνειρεύτηκα πῶς ἡ ζωὴ ἦταν χαρὰ. Ξύπνησα ἀλλὰ νά, ἡ ζωὴ ἦταν καθῆκον». Ἐκἄνα μὲ ἀφοσίωσιν τὸ καθῆκον μου καὶ ἡ ζωὴ ἦταν πράγματι χαρὰ».

Τὰ καθήκοντα διαιροῦνται κατὰ διαφοροὺς τρόπους. Ἀπ' τὴν ἀποψη τῆς διατυπώσεως διακρίνονται σὲ θετικὰ καὶ ἀρνητικὰ. Π.χ. «τίμα τοὺς γονεῖς σου» εἶναι καθῆκον θετικόν. «Ὁὐ φονεύσεις» εἶναι καθῆκον ἀρνητικόν. Ἡ διαίρεσις ὅμως αὐτὴ εἶναι ἐντελῶς ἐξωτερικὴ καὶ ἀναφέρεται μόνον στὴν ἔκφρασιν, γιὰτὶ τὰ θετικὰ καθήκοντα εἶναι συγχρόνως καὶ ἀρνητικὰ καὶ τὰ ἀρνητικὰ θετικὰ, ἀνάλογα μὲ τὴ θετικὴ καὶ ἀρνητικὴ ἔκφρασις μὲ τὴν ὁποία διατυπώνονται. Γενικὰ ἡ θετικὴ διατύπωση εἶναι καλύτερη ἀπ' τὴν ἀρνητικὴ. Ἡ κυριώτερη ὅμως διαίρεσις τῶν καθηκόντων εἶναι ἡ διαίρεσις ἀνάλογα μὲ τὸ ἀντικείμενον στὸ ὁποῖον ἀφοροῦν. Ἀπ' τὴν ἀποψη αὐτὴ τὰ καθήκοντα διακρίνονται σὲ τρία εἴδη: Πρὸς τὸ Θεόν, πρὸς τὸν ἑαυτὸν καὶ πρὸς τοὺς ἄλλους.

Τὰ καθήκοντα πρὸς τὸ Θεὸν στηρίζονται στὴν (Συνέχεια στὴ σελ. 7)

Ἡ Λαογραφική μας στήλη

Τὸ «Χοροστάσι» τῆς Νικήτης στὶς δόξες του

Στὰ παλιότερα χρόνια, ὅπως τῶθελε τὸ ἔθιμο, κάθε Κυριακὴ καὶ κάθε μεγάλη γιορτὴ μετὰ τὸ μεσημέρι, εὐθυμοὶ οἱ νέοι τῆς Νικήτης ἀπ' τὸ μαῦρο κρασί, βγαίνουν ἀπ' τὰ σπίτια τους καὶ κατευθύνονται στὸ «χοροστάσι», ὅπου ἀρχίζει ἐκεῖ ἕνα γλέντι γνήσιο λαϊκὸ. Στήνονταν τὰ τραπέζια μὲ κρασί καὶ μεζέδες καὶ ὁ ποῖο μερακλῆς παίρνοντας τὸ μαντῆλι δὲν ἀγοῦσε νὰ σύρει τὸ χορὸ μὲ τὴ συνοδεία τῆς «κομπανίας» τοῦ ξακουστοῦ Γιούρα τοῦ Μεγαλοπαναγιώτη ἢ τοῦ Βενέτη ἀπ' τὴν Ὁρμήλια, τῶν Μιγδάνηδων ἀπ' τὸν Ἅγιο Νικόλα ἢ τοῦ ἑρασιτέχνη βιολιτζῆ Κοσμᾶ Μαδημένου μὲ τὸν λαουτιέρη Τριαντάφυλλο Καρανικόλα καὶ στὰ τελευταῖα χρόνια μὲ τὸν Χριστόφορο, τὸν Ἀριστείδη καὶ τὸν Ἡρακλῆ.

Σὲ λίγο ἔφταναν καὶ οἱ κοπέλλες πὺν κόβοντας ἀνάμεσα στὰ ἀγόρια, μεγάλωναν τὸ χορὸ καὶ τὸν ὁμόφαιναν μεγαλώνοντας συνάμα καὶ τὸ γλέντι καὶ τοὺς θεατὲς γύρω, πὺν καθισμένοι στὴν πλαγιὰ ἢ στὰ ξύλινα μπαλκόνια καμάρωναν κἀνοντας ὅλοι μαζί τὸ «χοροστάσι» σὺν τὸ τόπο πανηγυριοῦ. Καμάρωναν οἱ μανάδες τοὺς γιουὺς καὶ τὶς θυγατέρες τους, καμάρωναν οἱ παπποῦδες καὶ οἱ γιαγιές τὰ ἐγγόνια τους, φορώντας τοὺς ὑφαντοὺς μεταξωτοὺς ἀλατζάδες καὶ τὶς μπιλιντένιες ποδιές.

Λίγο πιὸ ὕστερα κατέφθαναν καὶ οἱ ἀρραβωνιασμένοι καὶ οἱ νιόπαντροὶ γιὰ νὰ χορέψουν μὲ τὶς ἀρραβωνιαστικὲς καὶ τὶς γυναῖκες τους καὶ νὰ τοὺς καμαρώσουν οἱ δικοὶ τους κολλώντας στὰ μέτωπα τῶν βιολιτζῆδων, ἐπιδεικτικὰ χαρτονομίσματα. Ὅλοι οἱ νέοι ζητοῦσαν νὰ χορέψουν συγγενεῖς τους κοπέλλες, πρᾶγμα πὺν δημιουργοῦσε μερικὲς φορὲς μικροπαρεξηγήσεις γιὰτὶ ἦταν πολλοὶ καὶ ὅλοι διάζονταν.

Ἐκεῖ στὸ χοροστάσι οἱ γονεῖς τῶν νέων «σημάδευαν» τὴ νύφη πὺν ἤθελαν γιὰ τοὺς γιουὺς τους, στέλνοντας τὴ νύχτα προξενήτη γιὰ νὰ τὴ ζητήσῃ ἀπ' τοὺς δικούς της. Ἐκεῖ γίνονταν οἱ πρῶτες βολιδοσκοπήσεις πὺν λίγο - πολὺ μαθαίνονταν ἀφοῦ

ὁ κύκλος ἦταν στενός. Ἔτσι πολλὲς φορὲς ὅταν οἱ γονεῖς μιὰς κοπέλλας καταλάβαιναν ὅτι θὰ πῆγαινε προξενήτης γιὰ νὰ προξενέσῃ τὴν κόρη τους σὲ γαμπρὸ πὺν δὲν τὸν ἤθελαν τοῦθάζαν «ρόδι» στὴ σκάλα γιὰ νὰ πέσῃ ἀνεβαίνοντας ἢ τὸ «σχίστη» γιὰ νὰ τὸν μαζέψῃ μπροστὰ του καὶ νὰ καταλάβῃ ὅτι ὁ γαμπρός ἦταν ἀνεπιθύμητος. Εἶχε υἱοθετηθῆ, βλέπετε, μιὰ ιδιαίτερη διαδικασία ἀντιμετώπισεως ζητημάτων πὺν ἀφοροῦσαν τὴν προξενιά, πὺν ἦταν τὰ χρόνια ἐκεῖνα ὁ μοναδικὸς δρόμος πὺν ὀδηγοῦσε στὸ γάμο. Γι' αὐτὸ καὶ κατὰ καιροὺς φάνηκαν ἱκανοὶ προξενήτες, ὅπως ὁ μάρμπα Γιάννης ὁ Φουντούκης πὺν πάντα τὰ κατὰφερε καὶ ὁ μάρμπα Γιώργης ὁ Δεληθανάσης μὲ τὸ πηγαῖο χιοῦμορ του πὺν πάντα εἶχε ἔτοιμη μιὰ ἀπάντηση, ὅταν ἀνέκυπταν προβλήματα. Ἔτσι ὅταν τοῦλεγαν πὺν ὁ γαμπρός δὲν εἶχε σπίτι καὶ ὁ εἰσαγγελέας ἀπαντοῦσε, δὲν ἔχει, ἀλλὰ νοικιάζει, ἢ ὅτι δὲν ἔχει ἐλιές γιὰ νὰ βγάλῃ λάδι, θὰ ἀγοράσουν βούτυρο, συμπλήρωνε, ὅπως ἀγοράζει καὶ ὁ Νομάρχης.

Ἐκεῖ στὸ χοροστάσι γινόταν ἀκόμα καὶ ὁ χορὸς τοῦ καρναβαλιοῦ τὶς Ἀπόκριες. Τάμα τῶχε ὁ τότε γραμματέας τῆς Κοινότητος, ὁ μάρμπα Ξανθοπούλος Καραλῆς, πὺν ἦταν μερακλῆς καὶ χορευταράς, νὰ σύρῃ πρῶτος τὸ χορὸ καὶ ἢ τότε προεδροῖ νὰ κυρᾶ Στεργιανῆ Παναγιώτου πὺν ἂν καὶ χοντρή ἦταν πολὺ γρήγορη.

Ἀργὰ τὸ ἀπόγευμα τέλειωνε τὸ γλέντι καθὼς οἱ μεγαλύτεροὶ ἀποσύρονταν στὰ σπίτια τους, καὶ οἱ νέοι ἔπαιρναν τὸ δρόμο γιὰ τὸ «Μῦλο» ὅπου ἔκαναν «βόλτα».

Τὰ μοντέρνα ὁμῶς χρόνια, κοντὰ στὰ ἄλλα πὺν δεξαφάνισαν, δὲν παρέλειψαν νὰ σβήσουν ἕνα τόσο καλὸ ἔθιμο, ἀφήνοντας σὲ μᾶς τοὺς μεγαλύτερους μόνον τὶς ἀναμνήσεις ἀπ' τὸ «χοροστάσι», στερώνοντας μας συνάμα τὴ χαρὰ νὰ καμαρώνουμε, ὅπως οἱ παπποῦδες μας, τὸ γλέντι τῶν παιδιῶν μας, πὺν καὶ αὐτὸ τόσο πολὺ ἄλλαξε, ὅπως

«Νοῦς ὑγιῆς ἐν σώματι ὑγιεῖ»

Μιὰ ἀκόμα σοφὴ φράση, ἕνα γνωμικὸ τῶν ἀρχαίων προγόνων μας, πάντα ἐπίκαιρο. Ἄν καθῆσῃ καὶ τὸ φιλοσοφῆσῃ κανεὶς θὰ καταλήξῃ σὲ δεκάδες πλεονεκτήματα, ὠφελήματα καὶ μόνον. Στὸν περιορισμένο χωρὸ τῆς σελίδας μας θὰ προσπαθῆσω νὰ δώσω μιὰ εἰκόνα τῶν δύο αὐτῶν ἐννοιῶν, ἀρχίζοντας πρῶτα ἀπὸ τὸ Νοῦς ὑγιῆς.

Νοῦς ὑγιῆς εἶναι ἡ διαύγεια τοῦ πνεύματος, ἡ μόρφωση, ἡ ἐξυπνάδα, ἡ ταχεῖα ἀντίληψη καὶ εὐκόλη σύλληψη πραγμάτων, οἱ καλοὶ τρόποι καὶ γενικὰ ἡ καλλιέργεια τῶν πνευματικῶν χαρισμάτων τοῦ ἀνθρώπου. Πῶς ἀποκτῶνται ὅλα αὐτὰ; Μὲ τὴ συνεχῆ καὶ σωστὴ μελέτη, μὲ τὴν ἐνημέρωση τοῦ ἑαυτοῦ μας, μ' ὅλα τὰ βιβλία. Τί τὸ πιὸ ὁμορφο ἀπὸ ἕνα κόσμος πνευματικὰ ὑγιῆ. Εὐλόγα μπορεῖ νὰ τὸ ἀντιληφθῆ ὁ καθένας μας. Δὲν εἶναι λίγο νὰ ζοῦμε μέσα σ' ἕνα κόσμο γεμάτο ἀγάπη, πὺν τὸν ἐμπνέουν αἰσθήματα εὐγενείας καὶ ἀλληλοβοήθειας. Τί τὸ πιὸ ὠραῖο ἀπὸ τὸ νὰ γνωρίζῃς ὅτι ὁ πλησίον σου τρέφει γιὰ σένα αἰσθήματα ὅταν τὰ παραπάνω;

Ἐν σώματι ὑγιεῖ. Σ' αὐτὲς τὶς δύο λέξεις οἱ πρόγονοί μας ἐξυμνοῦν, τὸ σωματικὸ κάλλος, τὴν σωματικὴ ρώμη, τὴν εὐκνηρία καὶ τὴν ἀντοχὴ τοῦ ἀνθρώπινου σώματος.

Ἡ σωματικὴ ρώμη, ἀντιπροσώπευε τὴν ἐποχὴ ἐκείνη κατὰ τὸ πρωτεῦον. Ἔπρεπε ὁ ἄνδρας καὶ ἡ γυναῖκα νὰ ἔχουν σωματικὴ διάπλαση, νὰ εἶναι δυνατοὶ νὰ ἔχουν σθένος, πείσμα, ὑπομονὴ καὶ ἐπιμονὴ καὶ πρὸ
~~~~~
καὶ τόσα ἄλλα πράγματα. Καὶ παρ' ὅλες τὶς ἀνέσεις ἢ ζωὴ μας νὰ εἶναι γεμάτη ἀγχος καὶ προβλήματα, νὰ μᾶς δέρνει ἢ μοναξιά ἀπ' τὴν ἀπουσία τῶν παιδιῶν μας, πὺν συνήθως δὲν μᾶς ρωτοῦν ὅταν πρόκειται νὰ βροῦν τὸ σύντροφο τῆς ζωῆς τους. Ἔτσι καὶ ἢ προξενιά κατάντησε παλιὰ ὑπόθεση ὅπως καὶ τὸ «χοροστάσι» πὺν πολλὰ θὰ μποροῦσε νὰ πῆ ἂν εἶχε στόμα καὶ μύλαγε.

Κων)τίνος Θωμάς

παντὸς νὰ ξέρουν τί σημαίνει νίκη. Ὅλα αὐτὰ μπορεῖ νὰ τὰ ἀποκτήσῃ ὁ ἄνθρωπος μὲ τὴ συνεχῆ γυμναστικὴ, μὲ τὸ τρέξιμο καὶ τοὺς ἀγῶνες.

Διότι τὸ νὰ φθάσῃ καὶ νὰ γίνῃ κάποιος ἀθλητῆς, γιὰ νὰ μπορέσῃ νὰ λάβῃ μέρος στοὺς ἀγῶνες, εἶναι ὀλόκληρος Μαραθῶνιος. Εἶναι μιὰ διαδικασία πὺν χρειάζεται πολλοὺς κόπους καὶ στερήσεις. Στὶς προπονήσεις του ὁ γυμναζόμενος κουράζει τὸ σῶμα του, τὸ πιέζει νὰ ἀνταπεξέλθῃ στὸ βαρὺ του ἔργο, κάτω ἀπὸ βροχῆ, ζέστη ἢ κρύο. Ὅλα αὐτὰ ὁμῶς τὸν σκληραγωγοῦν καὶ τοῦ προσφέρουν τὴν χαρὰ ὅτι εἶναι σωματικὰ ὑγιῆς. Στὸς ἀγῶνες πάλι προσφέρονται καὶ καλλιεργοῦνται ψυχικὰ προτερήματα. Ὁ συναγωνισμός, ἡ εὐγενὴς ἀμίλλα, τὸ πείσμα, ἡ ὑπομονὴ καὶ ἐπιμονὴ (Μαραθῶνιος δρόμος), ἡ ἀντίληψη καὶ ἡ ἐξυπνάδα (πῶς δηλ. ἐνεργεῖ ὁ κάθε ἀθλητῆς κατὰ τὴν διάρκεια τῆς κούρσας του) καὶ τέλος ἢ χαρὰ τῆς νίκης ἢ τὸ ἀντίθετο ἢ ψυχραιμία του ὅταν χάνει στὸ ἀγώνισμά του.

Ἀπὸ ἐκεῖ ἀκριβῶς μεταφέροντας τὶς δύο αὐτὲς ἐννοίες στὴ ζωὴ, διαπιστώνουμε ὅτι καὶ ἢ ζωὴ μας εἶναι ἕνας ἀγῶνας. Νίκησες; θεωρῆσαι πετυχημένος. Σοῦ ἀξίζουν συγχαρητήρια, γιὰτὶ πάλεψες γιὰ νὰ πετύχῃς. Ἐχασες; Μάθε τὸ κεφάλι σου νὰ τὸ κρατᾶς ψηλά. Προσπάθησε δούλεψε ἀκόμη πιὸ σκληρὸ καὶ κάποτε θὰ κερδίσης. Πρέπει νὰ ἰδρώσης καὶ νὰ κουρασθῆς γιὰ νὰ πετύχῃς.

Παραλληλίζοντας αὐτὲς τὶς δύο ἐννοίες, νοῦς ὑγιῆς καὶ σῶμα ὑγιῆς, καταλήγουμε στὸν σωστὸ ἄνθρωπο. Καὶ τὴν πλήρη εἰκόνα τοῦ σωστοῦ ἀνθρώπου, τὴ δίνουν τὰ ἀγάλματα τῶν προγόνων μας, τοῦ Ἑρμοῦ, τῆς Ἀφροδίτης καὶ ἄλλα. Κάλιστα μπορεῖ νὰ διακρίνει κανεὶς σ' αὐτὰ ὅλα ὅσα ἔχουν πιὸ πάνω ἀναφερθῆ. Συνδυάζουν ἀκριβῶς τὸ «Νοῦς ὑγιῆς ἐν σώματι ὑγιεῖ». Ποιὸς ἀραγε ὀρθᾶ σκεπτόμενος θὰ μποροῦσε νὰ μὴν ἐκτιμῆσῃ τὸν ἄνθρωπο πὺν συγκεντρώνει τὸ πνευματικὸ καὶ σωματικὸ κάλλος;

Ἄγγελος Ι. Μάντσιος

Η ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΜΑΣ ΣΕΛΙΔΑ: Η ΧΑΛΚΙΔΙΚΗ ΔΙΑ ΜΕΣΟΥ ΤΩΝ ΑΙΩΝΩΝ

Η Έπανάσταση του 21 στη Χαλκιδική

Όταν ο Γιουσούφ μπέης της Θεσσαλονίκης έμαθε την εξέγερση των Βασιλικών έστειλε άμέσως ένα τουρκικό άποσπασμα από 300 άνδρες να έπιτεθούν στα Βασιλικά. Η ήττα των Τούρκων ήταν όλοκληρωτική. Παραλίγο μάλιστα να αιχμαλωτιζόνταν όλόκληρο.

Στό μεταξύ έφθασε στα Βασιλικά και το έπαναστατικό σωμα του Βάβδου και της Γαλάτιστας με άρχηγους τους Παύλο Χαλάτη και Άδγερινό Καραγιάννη κ' άμέσως έγινε σύσκεψη όλων των άρχηγών. Αποφασίζεται ό καπετάν Άναστάσης να φύγει άμέσως για την Κασσάνδρα για να προφυλάξει τα πλευρά της Χαλκιδικής από πιθανή άπόβαση των Τούρκων και ό καπετάν Χάφας, που στο μεταξύ κηρύχτηκε άρχηγός όλου του σώματος, να παραμείνει στο Βασιλικά για κάθε ένδεχομένο. Έκει ύστερα από λίγες μέρες δέχθηκε έπίθεση ξανά από τουρκικό άποσπασμα κ' άφου τους άπόκρουσε, τους καταδίωξε μέχρι το χωριό Σέδες. Να τί γράφει σχετικά ό Άγγελος Βασίλειος από το Γαλαρινό στις 4 Ιουνίου στον Έμμ. Παπα! «Ίδου με την δύναμιν του Τιμίου και Ζωοποιού Σταυρού, εκινήθημεν εις την δουλειάν μετά πάσης προθυμίας, ώστε εκοντεύσαμεν έως τα τείχη της Θεσσαλονίκης. Όμως προσμένοντες τον καλόν έρχομόν σας έστάθημεν έως εκεί». Άνάλογα έγραψε και ό Ιωάννης Χριστοδούλου, «Τά στρατεύματά μας έπλησίασαν τριών ώρών μακρόθεν της Θεσσαλονίκης».

Οί όπλαρχηγοί πάλι Άγγελος Γιαννουλάκης και Άναγνώστης Γεωργίου από την Κασσάνδρα και Άθανασίου από τον Πολύγυρο γράφοντας στον Έμμ. Παπα σχετικά του άναφέρουν ότι δεν έχουν πυρομαχικά, δεν έχουν γενικά όδηγίες για το τι θα κάμουν και δεν ξέ-

ρουν ποιά μέρα θα γίνη ή έπίθεση εναντίον της Θεσσαλονίκης για να γίνουν οι σχετικές προετοιμασίες και στο ζήτημα του στρατού. Μέχρι τώρα, λένε, έχουν γίνει πέντε έξη μάχες κ' ό έχθρός κατατροπώθηκε. Παρακαλούν όμως τον Παπα να τους γράψει ένα γράμμα ένθαρρυντικό για να παρηγορηθή το στρατεύμα και προ πάντος να στείλει έναν άνθρωπο δικό του! «πὸν να βάλει σέ τάξη και πειθαρχία το στρατό προτού μās έπιτεθῆ ό έχθρός και γίνη μεγάλος χαλασμός».

Όπως λένε οι τρεις όπλαρχηγοί στο γράμμα τους ένθουσιασμός ύπήρχε και μάλιστα άκράτητος. Δεν ύπήρχε όμως όργανωση, δεν ύπήρχε πολεμικό ύλικό, δεν ύπήρχε τάξη και πειθαρχία και πάνω απ' όλα δεν ύπήρχε ό κατάλληλος άρχηγός να διοικήσει τα «μουλούκια» τά πρόθυμα για την πιο επικίνδυνη έστρατεία εναντίον της Θεσσαλονίκης.

Έάν τότε, κατά τον Βασδραβέλλη, ύπήρχε όργανωμένο σχέδιο και έμπειρος στρατιωτικός άρχηγός, με κατάλληλη έπιθετική ένέργεια και συνδρομή στολίσκου από την θάλασσα ή Θεσσαλονίκη θα καταλαμβάνονταν, γιατί οι δυνάμεις του Γιουσούφ μπέη ήταν απ' τη μεριά λίγες κ' απ' την άλλη με πολύ πεσμένο το ήθικό τους, ύστερα από τις άλλεπάλληλες ήττες. Κι' ακόμη σέ πιο δύσκολη θέση παροισκόταν ή Θεσσαλονίκη, αν παράλληλα με τους έπαναστάτες της Χαλκιδικής κινούνταν εναντίον της κ' οι άρματαοί του Όλύμπου και των Πιερίων. Η έλλειψη όμως σχεδίου, συντονισμένης δράσεως και έμπειρου άρχηγού, ματαίωσε τότε την άπελευθέρωση της Θεσσαλονίκης.

Ν. Βαμβακούδης
(Συνεχίζεται)

Η ΣΙΘΩΝΙΑ ΣΤΗΝ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΑ

ΝΙΚ. ΧΑΡΙΣΤΟΥ Γυμνασιάρχου

Περίληψη όμιλίας που έγινε στη Νικήτη την 11/4/76 με πρωτοβουλία της Έκπολιτιστικής Έταιρείας δ «ΣΙΘΩΝ» Η Χαλκιδική μας από τον 8ον αι. π.Χ. άρχισε να δέχεται άποικίες από την Νοτιώτερη Ελλάδα, κυρίως από τη Χαλκίδα της Εύβοιας (απ' όπου πήρε και το όνομά της) κ' ύστερα από άλλες πόλεις.

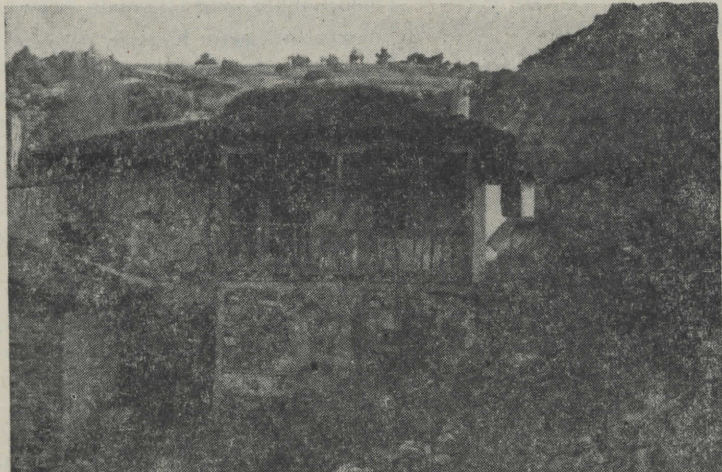
Ίδιαίτερα οι τρεις μικρότερες Χερσόνησες της Χαλκιδικής είχαν τα έξής όνόματα:

1) Η Κασσάνδρα λέγονταν Φλέγρη ή Παλλήνη 2) Η Σιθωνία όπως και σήμερα 3) Το Άγιον Όρος λέγονταν Άκτι. Σε κάθε μιá απ' αυτές ύπήρχαν πόλεις, μεγαλύτερες ή μικρότερες (πολίσιμα). Έδώ θα ασχοληθούμε με όσα ξέρουμε για τις πόλεις της Σιθωνίας. Δυστυχώς έχομεν πολύ λίγες πληροφορίες από άποσπάσματα άρχαίων ιστορικών, Έλλήνων και Λατίνων, με άρχή τον πατέρα της Ιστορίας Ηρόδοτο. Σύμφωνα με τη μυθολογική παράδοση ή Σιθωνία πήρε το όνομα από το Βασιλιά της Θράκης Σίθωνα, που έγινε άργότερα και της Χαλκιδικής. Άλλωστε ή σημερινή Κεντρική Μακεδονία και μαζί μ' αυτήν και ή Χαλκιδική, κ' από το μεγάλο ιστορικό Θουκυδίδη, λέγεται «τά επί Θράκης». Από τις λίγες λοιπόν πληροφορίες που σώζονται, λέμε τα έξής: 1) Φίσι κ ε λ λ α πόλις κοντά στη Νικήτη, μάλλον στην τοποθεσία Κάστρο. Οί κάτοικοί της δραστήριοι και ριψοκίνδυνοι ναυτικοί. 2) Σ ι θ ω ν ί α κοντά στον Άγ. Νικόλαο, έδωσε το όνομά της σ' όλόκληρη τη Χερσόνησο. 3) Γ α λ η ψ ό ς κοντά στον Ν. Μαμαρα. 4) Σ ά ρ τ η κοντά στη σημερινή Σάρτη. 5) Σ ί γ γ ο ς κοντά στη σημερινή Συκιά, έδωσε το όνομά της στο Σιγγιτικό Κόλπο (Άγ. Όρους) 6) Δ έ ρ ρ α κοντά στο λιμάνι Πόρτο - Κουφά. 7) Ά μ π ε λ ο ς κοντά στο άκρωτήριο Δρέπανον. 8) Πα ρ θ ε ν ώ π ο λ ι ς κοντά στον Παρθενώνα. Κατά τη μυθολογία ό βασι-

λιάς της Σιθωνίας, είχε πολλά κορίτσια που ήταν άτίθασα, για αυτό τα έκλεισε σ' ένα Πύργο, σαν μεγάλο γυναικωνίτη (Παρθενώνα) κ' απ' αυτόν πήρε ή πόλη το όνομα. 9) Τ ο ρ ώ ν η κοντά στο σημερινό Τορωναίο κόλπισκο. Αυτή έδωσε το όνομά της στον Τορωναίο Κόλπο (Κασσάνδρας). Στα χρόνια του Πελοποννησιακού Πολέμου, ή Τορώνη περισσότερο κ' ύστερα οι άλλες πόλεις της Σιθωνίας έγιναν θέατρα ανταγωνισμού μεταξύ των 2 αντιμαχομένων μεριών (Άθηναίων - Σπαρτιατών) και δοκιμάσαν άλλοτε τη φιλική και άλλοτε την έχθρική διάθεση αυτών. Οί κάτοικοι της Τορώνης φημίζονται κ' αυτοί σαν ριψοκίνδυνοι ναυτικοί και γενναίοι υπερασπιστές του τόπου τους.

Η φύση χάρισε στη Σιθωνία ότι καλύτερο είχε. Πευκόφυτες περιοχές και δανδελιένες άκρογιαλιές. Ότι έγραψε ό λογοτέχνης Ξενοπούλος, έδω βρήκε την έπισφράγιση. «Έναρμονίας εναλλάσσονται τα χρώματα με τα άρώματα, το φως με τη σκιά, το θρόισμα του πεύκου με το βόμβο του μελισσιού». Άς έλπίσουμε σύντομα ή πολιτεία να κάμει άνασκαφές στη Χαλκιδική μας και τότε κοντά στις άλλες πόλεις της θα μπορέσουμε άκριβέστερα να μιλήσουμε για τις πόλεις της Σιθωνίας. Τότε θα φανή ή άκριβής τοποθεσία τους, αλλά και ό πολιτισμός τους που σήμερα κρύβεται στη γή της.

«Ο ΣΙΘΩΝ»
ΠΕΡΙΟΔΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ
Ίδιοκτησίας
Έκπολιτιστικής Έταιρείας
ΝΕΩΝ
Νικήτης Χαλκιδικής
ΣΤΥΝΤΑΣΣΕΤΑΙ
ΑΠΟ ΕΠΙΤΡΟΠΗ
Δ)υση: ΕΕΕΝ Ο ΣΙΘΩΝ
Νικήτη Χαλκιδικής
Τυπο Μουγκος
Πρ. Νικολάου 1 ☎ 272252

Δείγμα λαϊκής άρχιτεκτονικής στη Νικήτη

ΣΤΗ ΓΕΘΣΗΜΑΝΗ

ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΛΥΣΕΙΣ

Βρέθηκε κι' ο Μάλχος στον Κήπο της Γεθσημανής, μαζί με τον υπόλοιπο ιουδαϊκό όχλο. Ίσως να ήταν ένας από εκείνους που πρωτοστάτησαν στη σύλληψη του Ίησού, άλλοιως πώς να έρμηρευθῆ ή συμπεριφοράτου Πέτρου. Η αγανάκτησή του έφθασε στο άπροχώρητο. Αίσθάνθηκε το αίμα του να κυλάει πυρωμένο μες τις φλέβες του. Κι' έτσι, χωρίς να χάσει καιρό, τραβήξε το μαχαίρι και αποκόλλησε το αυτί του Μάλχου. Παράδοξη στ' αλήθεια ή ενέργεια αυτή του κορυφαίου Άποστόλου. Ήταν όμως κι αυτή μια λύση. Και μάλιστα μια γρήγορη λύση. Τόσα και τόσα ύπουλα χέρια σηκώνονταν απειλητικό εκείνη τή νύχτα για να συλλάβουν τὸ Δάσκαλό του. Άγωνία, φόβος, άβεβαιότητα. Πώς

να αντιδράσει κανείς. Για να τραβήξεις τὸ μαχαίρι από τή θήκη, δέ χρειάζεται και πολλή σκέψη, αφού αυτή ή ενέργεια μπορεί να σε βγάλει από μια δύσκολη κατάσταση. Μά και για να ξεκολλήσει ένα αυτί δέ χρειάζεται ιδιαίτερη επιδεξιότητα. Τὸ να φτειαξεις όμως ένα αυτί ή να ράψεις ένα κομμένο, δέν είναι πράγμα εύκολο, μὰ ούτε και κατορθωτό πάντοτε. Αυτό τὸ δύσκολο έργο τὸ ανέλαβε ὁ Ίησους, σκύβοντας υπομονετικά επάνω στο δύστυχο Μάλχο. Για μὰς είναι τὰ εύκολα και γρήγορα. Μήπως αυτό δέν είχαν κάνει κι' οί συμπολίτες του Πέτρου; Ὁ θάνατος του Ίησού ήταν γι' αυτούς μια εύκολη και γρήγορη λύση.

Δημήτρης Βαλοάμης

ΠΕΡΙ ΚΑΘΗΚΟΝΤΩΝ

(Συνέχεια από τή σελ. 4) πεποίθηση πὸς υπάρχει Θεός, ὁ ὁποῖος δημιούργησε τὸν κόσμο και τὸν άνθρωπο και προνοεῖ γι' αυτούς. Η πίστη, ή έλπίδα, ή αγάπη, ή λατρεία είναι τὰ βασικότερα καθήκοντα απέναντι στο Θεό, που ενισχύουν και δυναμώνουν τήν ψυχή στην αντιμετώπιση τῶν εμποδίων και τήν άσκηση τῆς ἀρετῆς. Τὰ καθήκοντα πρὸς τὸν εαυτόμας βασίζονται στο γεγονός, ὅτι ή ζωή είναι τὸ πρώτο αγαθό, γιατί άποτελεῖ τήν προϋπόθεση ὄλων τῶν ἄλλων αγαθῶν και τὸ στάδιο του αγώνα στο ὁποῖο είναι δυνατή ή ανάπτυξη και τελείωση τῆς ήθικότητας. Γι' αυτό πρέπει να σεβώμαστε τὸν εαυτόμας και να αποφεύγουμε κάθε αλόγιστη ή έσκεμμένη ενέργεια που διακυβεύει τή ζωήμας χωρίς ένα υψηλότερο καθήκον να μὰς καλῆ. Έννοῶ βέβαια τις περιπτώσεις αυτοθυσίας που άποβλέπουν σ' ένα ανώτερο ἰδανικό. Η εργασία επίσης αποτελεί κύριο μέλημα γιατί καταξιώνει τὸ άτομο κάνοντάς το δημιουργό. Στην τρίτη κατηγορία ανή-

κουν τὰ καθήκοντα πρὸς τοὺς ἄλλους. Τούτα επιβάλλονται απ' τὸν ήθικό νόμο, αλλά και τὸν νόμο τῆς πολιτείας, ὁ ὁποῖος χρειάζεται να επεμβαίνει ὅταν ὁ ήθικός νόμος καταπατεῖται ἀπὸ ἄνθρωπος ήθικά ανάληγτους και απειλείται ή κοινωνική ζωή. Τὰ πρὸς τοὺς ἄλλους καθήκοντα είναι πάρα πολλά και εκπληρώνονται ὅταν σεβώμαστε τή ζωή τῶν συνανθρώπωνμας, τήν τιμή τους, τήν περιουσία τους και τήν ελευθερία που είναι αναφαίρετα αγαθά. Ὅταν οί σχέσεις με τοὺς ἄλλους δέν είναι ἀπὸ ἀνάγκη άρμονικές, αλλά ἀπὸ μια έσωτερική διάθεση που βάζει στην πρώτη θέση τήν προσφορά και τήν βοήθεια σαν ἀπολήξεις τῆς αγάπης που είναι ή κορωνίδα τῶν ἀρετῶν. Σ' αυτή τήν τρίτη κατηγορία μπορούμε να κατατάξουμε τὰ καθήκοντα πρὸς τήν πατρίδα, ὅπως είναι ή υπεράσπισή της, ὅταν οί περιστάσεις τὸ απαιτοῦν, ή παροχή υλικῶν εσφορῶν, ή άσκηση του έκλογικού δικαιώματος και γενικά ή υπακοή στους νόμους της, γιατί έτσι διατηρεῖται ή έννομη τάξη και ή δημοκρατία προκόβει και εὐημερεῖ.

ΜΑΤΡΟΥΔΗΣ ΠΟΤΑΙΟΣ

ΕΛΛΗΝΟΤΟΥΡΚΙΚΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ

(Συνέχεια από τή σελ. 1) Πολλοί «έξηγοῦν» τήν θρασύτητα τῆς γείτονος και τήν άποδίδουν εις τήν φιλότουρκον στάσιν τῆς Δύσεως, άρκοῦνται όμως εις αυτό. Η θέσις δηλαδή τῆς Τουρκίας εις μίαν επίκαι-

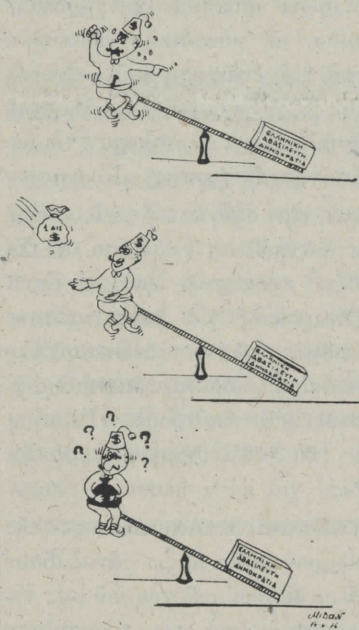
Υπάρχουν και πολλοί ἄλλοι έρμηνεῖαι τῶν συμβαινόντων μεταξύ των, ἴσως και αντικρουόμενοι, ὅλοι όμως έχουν κοινὸν παρονομαστήν: Ἐς μὴν τευτόνουμεν τὸ σχοινὶ διότι δέν πρέπει να επιδεινώουμε τήν κατάσταση, αφού ὄλοι οί παράγοντες είναι εις βάροςμας και ἄς εἴμεθα εις έτοιμότητα.

Βεβαίως ὅλα αυτά δέν είναι δυνατόν να άμφισβητηθοῦν και διὰ τὸν πρόσθετον λόγον ὅτι εις τήν ζούγκλαν τῆς σημερινῆς πολιτικῆς τῶν κρατῶν, είναι δυνατόν να συμβαίνουν και τὰ πλέον ἀπίθανα πράγματα, πέραν ἀπὸ κάθε ήθικῆν και ἀπὸ κάθε επιφανειακήν λογικήν.

Τὸ γεγονός όμως είναι ὅτι ή χώραμας ευρίσκεται εις τὸ πλαίσιον ἑνὸς κόσμου ὁ ὁποῖος παλαίει δι' ἐπικράτησιν, ὅπου τὸ συναίσθημα παραμερῆζεται και μόνον τὸ συμφέρον μετρᾷ εις τὰς σχέσεις τῶν λαῶν.

Βεβαίως εὐχῆς έργον θὰ ἦτο να μὴν είχαν ὄτω τὰ πράγματα, πλην όμως αυτή είναι ή ἀμείλικτος πραγματικότης τήν ὁποῖαν εἴμε οί Έλληνες άγνοήσαμεν και ἔξ αιτίας τῆς ὁποίας εις τὸ παρελθὸν ἐξημιώθημεν και ἐγίναμεν θύματα του συναισθηματισμουμας τὸν ὁποῖον ἐξεμεταλλεύοντο οί ἄλλοι εις βάροςμας.

I. Τέγος (Συνεχίζεται)

ρον περιοχὴν πλησίον τῶν πετρελαίων του Περσικοῦ κόλπου και του Ίσραήλ ὠθεῖ τὰς ΗΠΑ να τήν ἐξοπλίσουν και να τήν καταστήσουν «μαντρόσκυλο» τῆς εὐπαθοῦς αὐτῆς περιοχῆς. Ἄλλοι ταλμηρότεροι εις προβλέψεις, ὁμιλοῦν περὶ νέας Γιάλλτας, μεταξύ τῶν δύο μεγάλων με αντικείμενον διαμοιρασμοῦ Ἑλλάδα, Τουρκία, Γιουγκοσλαβία κ.λ.π.

ΕΙΣΦΟΡΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ

Η έκδοση του «Σίθωνα» αντιπροσωπεύει πέρα για πέρα δουλειά έρασιτεχνική. Νέοι άνθρωποι μ' ανησυχίες κι' ὄνειρα, με πόνο για τὸν τόπο τους, ένωσαν τις δυνάμεις τους για να πετύχουν κάτι καλό.

Βασικόςμας στόχος απ' τήν αρχή ή συνέπεια, για να μπορούν οί αναγνώστεςμας ναχουν κοντά τους τήν εφημερίδαμας τακτικά. Αντικειμενικοί λόγοι δέν μὰς επέτρεψαν να γίνη τούτο, ιδίως παλιά. Ήδη όμως ὁ «Σίθωνας» τήν ὥρα τούτη, ξεπερνώντας τὰ εμποδία, έχει ζωή δέκα πέντε μηνῶν. Η αγάπη τῶν φίλων του, μεταφρασμένη σε προσφορά, μικρή ή τρανή, συνέβαλε αποφασιστικά στη συνέχιση τῆς παρουσίας του στο χώρο τῆς Χαλκιδικῆς. Η παρουσία αὐτή θὰ συνεχιστῆ, πληρέστερη, ὅσο περνάει ὁ καιρός, ἄν ή αγάπη τους μείνη ἀμείωτη και στη χρονιά αὐτή.

Περαιτόνουμε λοιπόν τή συνδρομή τῶν αναγνωστῶν, πῶναι γι' αυτούς μὲν προαιρετική, για μὰς όμως προϋπόθεση και δύναμη, για να βαδίζη ὁ «Σίθωνας» πάντα μπροστά.

Η ΝΙΚΗΤΗ ΚΑΙ ΤΑ ΖΩΤΙΚΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΤΗΣ

Για την προκοπή του τόπου μας

Μπροστάρης ο Σίθωνας στους αγώνες για το καλό του χωριού και της περιοχής γενικότερα, υλοποίησε την επιθυμία όλων αυτών που θέλουν να δουλέψουν για την προκοπή του τόπου, καθιερώνοντας κοινές ανοιχτές συνεδριάσεις όλων των κοινωνικών φορέων του χωριού.

Την Κυριακή 22.2.76 στο Δημοτικό Σχολείο της Νικήτης έγινε η πρώτη κοινή συνάντηση του Δ. Σ. του Σίθωνα, του κοινοτικού Συμβουλίου, του Δ. Σ. του Συλλόγου Γονέων και Κηδεμόνων, του Μελισσοκομικού Συνεταιρισμού, του Γεωργικού Συνεταιρισμού και πολλών κατοίκων του χωριού.

Αφού τονίσθηκε η σκοπιμότητα αυτών των ανοιχτών συνεδριάσεων, συζητήθηκαν διάφορα θέματα κοινά, όπως Γυμνάσιο, Ίδρυση 2ταξίου Νηπιαγωγείου, εφθήμερη λειτουργία του Δημοτικού Σχολείου, μελισσοκομική γονιμοποίηση των νέων πευκώνων, καθαρισμός πευκώνων, ρυμοτομικό Νικήτης, καθορισμός ορίων παλιού οικισμού, αξιοποίηση του παλιού οικισμού, καθορισμός τόπου απορρίψεως απορριμάτων, αποχετευτικό σύστημα του χωριού κ.λ.π.

Πιστεύουμε πως με τον τρόπο αυτό πετυχαίνουμε τον ευρύτερο προβληματισμό και συμμετοχή στην εξεύρεση των καλύτερων λύσεων των κοινωνικών προβλημάτων του τόπου μας. Καταφέρνουμε να κεντρίσουμε το ενδιαφέρον του καθένα μας για το καλό του ευρύτερου συνόλου που είναι και το άτομικό μας καλό. Θέλουμε να πιστεύουμε πως έτσι προκαλούμε τον συλλογικό προβληματισμό που είναι η βάση της πρόοδου.

Και υλοποιήσαμε τις κοινές αποφάσεις:

Ήρξασαμε από τον πρωταρχικό παράγοντα της κοινωνικής προόδου, την Παιδεία. Έστειλε ήδη η Κοινότητα με τη συνεργασία του Σίθωνα, έγγραφο για την κρατικοποίηση

του Ίδιωτικού Γυμνασίου Νικήτης. Οργάνωσε η επιτροπή Γυμνασίου σε συνεργασία με τον Σίθωνα άποκρημάτικη χοροεσπερίδα, με μοναδική επιτυχία, για την ενίσχυση του Γυμνασίου. Την Κυριακή 14.3.76 μέλη του Σίθωνα πλαισίωσαν τα μέλη της επιτροπής Γυμνασίου για την διαφώτιση του κοινού στην υπόθεση Γυμνάσιο. Ο Σίθων προκήρυξε για φέτος 4 υποτροφίες για τους πρώτους μαθητές των 4 τάξεων του Γυμνασίου, δίδοντας 5.000 δραχ. στον κάθε υπότροφο. Πλουτίσαμε τη βιβλιοθήκη μας με βιβλία για κάθε ηλικία.

Πιστοί θεματοφύλακες της κληρονομιάς μας, αναλάβαμε όλοι οι νέοι του χωριού μας εκστρατεία για την αξιοποίηση του παλιού οικισμού. Για πρώτο βήμα θα πλακοστρωθή η πλατεία μπροστά στη θρύση στο παλιό παζάρι.

Στείλαμε έγγραφο στις αρμόδιες υπηρεσίες για τον χαρακτηρισμό του «μεγάλου πεύκου» του μεγαλύτερου των Βαλκανίων, του περιφημου «Πίτσακα» σαν διατηρητέου φυσικού μνημείου και πήραμε ήδη την απάντηση από τον ΕΟΤ ότι ενεργούνται τα δέοντα.

Οργανώσαμε όμιλία με ομιλήτη τον Γυμνασιάρχη του 10 Γυμνασίου Θηλέων Θεσ/νίκης κ. Νικόλαο Χαριστό με θέμα: «η Σιθωνία στην αρχαιότητα» που άφησε άριστες εντυπώσεις στους κατοίκους του χωριού.

Και προχωρούμε συνέχεια να ναυσιβάσουμε στη λύση των προβλημάτων που ζώνουν το χωριό μας. Είμαστε έτοιμοι να βοηθήσουμε σε κάθε καινούργιο πρόβλημα που ανακύπτει, όλοι μαζί Σίθωνας, Κοινότητα, Σύλλογοι, Συνεταιρισμοί ενωμένοι στη βάση της αγάπης για το χωριό μας και της διαπίστωσης ότι δεν ταχθήκαμε φρουροί της αδιαφορίας, αλλά νοιώθοντας το χρέος μας να ταράξουμε ότι στον τόπο μας λυμνάζει.

Θανάσης Ξανθόπουλος

Ο «ΠΙΤΣΑΚΑΣ»

Άναμεσα στη Νικήτη και το Μαρμαρά, στη θέση «Άγιος Παύλος», δίπλα στη θάλασσα, υπάρχει υπεραιώνόβιο πεύκο, γνωστό με το όνομα «Πίτσακας» ή «Μεγάλο Πεύκο». Οί τεράστιες διαστάσεις του και τα θεόρατα κλωνάρια του που άκουμπούν στη θάλασσα — κάτι πρωτότυπο άπωσδήποτε — προκαλούν το θαυμασμό των περαστικών, που πλησιάζουν οί περισσότεροι για να το δούν από κοντά. Η γραφικότητά του είναι μεγάλη και δεν νομίζουμε πως υπάρχει παρόμοιο πεύκο σ' όληκληρή την Ελλάδα.

Έπειδή λοιπόν ο «Πίτσακας» είναι πραγματικό στολίδι για τη Σιθωνία, άπευθυνθήκαμε στην αρμόδια ύπηρεσία του Υπουργείου Πολιτισμού και Έπιστημών και ζητήσαμε να χαρακτηρισθή το «Μεγάλο Πεύκο», σαν διατηρητέο μνημείο.

Περιμένουμε και ελπίζουμε η πρότασή μας να γίνη άποδεκτή.

Μ. Π.

Η παραλία της Νικήτης

Σε κακή κατάσταση ή παραλία του χωριού μας. Οί πολλές πέτρες που όλο το χειμώνα έβγαλε ή θάλασσα, σκέπασαν την άμμο, όση ύπήρχε, και το θέαμα που άντικρίζει κανείς δεν είναι καθόλου καλό.

Τί θα γίνη τώρα που πλησιάζει το καλοκαίρι. Θα έπαναλαμβάνεται ή ίδια ιστορία κάθε χρόνο; Οί μεμονωμένες ένεργειες καθαρισμού δεν άπαλείφουν τη γενική εικόνα που αν δεν γίνει και φέτος κάτι, προβλέπεται να είναι χειρότερη από κάθε άλλη χρονιά.

Γ' αυτό ή κοινότητα θα πρέπει να λάβη όριστικά μέτρα για

να βελτιωθή επί τέλους ή παραλία μας, που χρόνια τώρα παρουσιάζει την ίδια εικόνα λίγο πολύ. Έτσι θα πρέπει πρώτα πρώτα να γίνη ένας καλός καθαρισμός με «προσωπική εργασία». Έπειτα άπαραίτητο είναι να τοποθετηθούν προβλήτες που θα συγκεντρώσουν άμμο και θα μεγαλώσουν την παραλία, αφού με το τεΐχος που δημιουργήθηκε σε μερικά σημεία δεν υπάρχει καθόλου άμμουδιά.

Πιστεύουμε πως αν γίνευν αυτά θα αλλάξη όψη ή παραλία μας και θα μπορούμε να τη χαρούμε το καλοκαίρι.

Μ. Π.

Η βιβλιοθήκη του χωριού μας

Είναι γνωστή λίγο - πολύ ή προσπάθεια στην όποία άποδύθηκε ο Σίθωνας, για τη δημιουργία βιβλιοθήκης στη Νικήτη. Με διάφορους τρόπους, μαζεύτηκε ένας πηρήνας από βιβλία, που αν και σχετικά μεγάλος, άποδείχτηκε άνεπαρκής στη ζήτηση των άναγνωστών.

Η ανταπόκριση των νέων του χωριού μας ύπήρξε άνώτερη από κάθε πρόβλεψη. Διψώνιας για μάθηση οίνεοί μας ξεσηκώνουν στην κυριολεξία τα χρειάζεται ενίσχυση για να ικανοποιή τις άπαιτήσεις όλων των άναγνωστών.

Κάθε τόσο, όταν το επιτρέπουν οί δυνάμεις μας, αγοράζουμε και μερικά βιβλία. Όμως

αυτό δεν είναι άρκετό για το μέγαλωμα της βιβλιοθήκης, αν ληφθή υπ' όψη πως οί οικονομικές μας δυνατότητες είναι μικρές.

Γ' αυτό πιστεύουμε πως ή όποιαδήποτε προσφορά άπ' όσους αγαπούν τους νέους μας, θα συμβάλλητολύ περισσότερο στον έμπλουτισμό της βιβλιοθήκης και την καλύτερη λειτουργία της, αφού είναι δεδομένη ή ζήτηση και το ενδιαφέρον των άναγνωστών. Παράλληλα θα δώση μεγάλη χαρά στα νέα παιδιά, που θάχουν έτσι τη δυνατότητα να διαβάσουν κάτι όφελιμο, ένα βιβλίο που έμεις και φυσικά οί μεγαλύτεροί μας στην ηλικία τους το είχαμε στερηθή.

Μ. Π.